

KUĆA POVIJESTI, BONN HAUS DER GESCHICHTE DER BUNDESREPUBLIK DEUTSCHLAND STALNA MUZEJSKA IZLOŽBA

*Snježana Pavičić
Marina Bregovac Pisk
Hrvatski povijesni muzej
Zagreb*

Muzej - prostor zanimljiva učenja

Treći internacionalni simpozij zajednice povijesnih muzeja održan potkraj studenoga 1996. godine otvorio je gospodin Hermann Schäfer, ravnatelj Kuće povijesti (Haus der Geschichte) u Bonnu. Njegova se optimistička vizija muzeja temelji na poimanju posebnosti muzejskog predmeta, odnosno na predmetnoj "živosti", opipljivosti i trodimenzionalnosti koja nudi bitno drukčije i zanimljivije informacije od knjiške ili televizijske forme. On muzej smatra prostorom uzbudljiva učenja kroz koje se provlači radoznalost i emocionalnost, pa zato drži da muzejske izložbe moraju biti postavljene tako da stalno pobuđuju znatiželju i aktivnost, te da potiču "euforično" raspoloženje posjetitelja, čije će iskustvo na kraju biti ispunjeno različitim i vrlo kompleksnim aspektima znanja. Imajući na umu primjer stalne izložbe Kuće povijesti, čiji postav ima vrlo jasnu koncepciju i dosljednu vizualizaciju s mnoštvom zanimljivih i atraktivnih situacija, svima nam je bila potpuno jasna Schäferova vizija otvorenoga i "transparentnog" muzejskog pristupa.

Salonski vagon državnog kancelara, unutrašnjost

Kronološko-tematska struktura stalne muzejske izložbe Kuće povijesti

U redosljedu zbivanja i inicijalnih ideja oko stvaranja jednog takvog tipa muzeja najprije stoji 1982. godina. Te je godine Helmuth Kohl u Saveznom parlamentu predložio stvaranje muzeja njemačke povijesti. Dvije godine potom grupa povjesničara i

Prikaz njemačkog parlamenta s originalnim stolcima i monitor s raspravama

muzealaca definira koncepciju i sinopsis, koji potom prolazi kroz sito muzeološke, političke i povijesne kritike. Bilo je, dakako, osporavanja i dilema, no usprkos mnogim kušnjama i povijesnim prijelomima (to se posebno odnosi na ujedinjenje Istočne i Zapadne Njemačke 1990. godine), projekt je realiziran i otvoren javnosti 1994. godine. Sada već dvogodišnje iskustvo pokazuje zapažene uspjehe i stalni interes publike, koja ga posjećuje u vrlo velikom broju, otprilike 4000 posjetitelja dnevno. Izložba započinje već u podzemnoj željeznici, gdje je postavljen luksuzni salonski vagon državnoga kancelara izrađen 1937. godine u Kasselu. Njime su putovali brojni državnici, a posebno je zapamćen posjet njemačke delegacije Moskvi 1955. Vagon je bio u službenoj upotrebi do osamdesetih godina, a sada je, eto, vrlo atraktivan muzejski predmet, ambijentalnog ugodaja i širokoga simboličkog značaja. Iz "undergrounda" pokretnim stubama stižemo u prostran i visok "foaje", gdje je vrlo bučno i živo. To je, naime, središnje mjesto okupljanja i disperziranja publike, koja odatle prema vlastitim interesima, može krenuti na različite strane u razgledanje stalne, povremene ili pak "podzemne" arheološke izložbe (na kojoj su prezentirani materijali pronađeni u vrijeme iskapanja terena za zgradu muzeja). Neki se posjetitelji iz središnjega "hola" orijentiraju prema muzejskoj biblioteci i medijateci, a neke zanimaju noviteti u muzejskoj prodavaonici. Može se, dakako, i osvjježiti u restoranu i prikupiti dodatne informacije na osnovnom punktu, gdje vas dočekuje ljubazno osoblje. Ukupnoj živosti i dinamičnosti ovog prostora bitno pridonosi i veliki ekran koji prati konkavnu stijenu zida "uvlači" posjetitelja u svijet predimenzioniranih pokretnih slika sadržajno zanimljiva filmskog materijala. Stalni izložbeni postav je prezentiran na pet etaža koje se arhitektonski, dizajnerski i tematski kontinuirano prožimaju u svim

bitnim aspektima. Priča započinje razdobljem od 1945. do 1949. godine. U okviru veće teme koja nosi naslov "Teret prošlosti i podjela Njemačke", ovdje su vrlo smišljeno razrađene i "podteme" koje govore o oslobođenju i okupaciji, odgovornosti prema prošlosti, poslijeratnom društvu i ekonomiji, demokratskim i kulturnim promjenama, berlinskoj krizi, utiranju puta osnovnom ustavnom zakonu i tradiciji. Zatim slijedi tema "Početne godine Zapada i Istoka" u razdoblju između 1949. do 1955. godine. Tu su prikazani parlamentarni izbori 1949. i 1953. uspostavljanje parlamentarne demokracije, Država Socijalističke stranke jedinstva Njemačke (SED), razlikovna obilježja dviju država, ponovno naoružavanje Istoka i Zapada, razna kulturna zbivanja, ekonomska "čuda", te reparacija i morizacija. Treća je tema posvećena "Adenauerovu dobu u federalnoj republici i unutrašnjem razvoju DDR-a" od 1956. do 1963. godine. Opet su zastupljeni parlamentarni izbori i to oni iz 1957. 1961., a ukazuje se također na francusko-njemačke odnose, podijeljenu Njemačku, razvoj DDR-a, svijet potrošačkih dobara, životni standard, promjene u SPD-u, Adenauerov politički profil i njegovu ostavku, aferu "Spiegel". Četvrta tema nosi naslov "Kontinuitet i promjene. Nemiri i protesti", od 1963. do 1974. godine. Tu su parlamentarni izbori '65., '69. i '72., velika koalicija, kriza u rurskom području, strani radnici, kulturne promjene i urbanizam, svijet televizije, studentski pokreti, suđenja nacističkim ratnim zločincima, vjera u napredak, Brandtova politika i dolazak Schmidta. I posljednja tema "Novi izazovi, ujedinjenje Njemačke i put u Europu" govori o razdoblju od 1974. godine do danas. Prikazani su izbori '76./'80., '83./'87., ekonomski razvoj, terorizam, ekologija, promjene na Istoku, pad Berlinskog zida, njemačko ujedinjenje, problemi zajedničkog rasta, nezaposlenost, izbori '96., budućnost Europe te novi vidici i perspektive.

Suvremena prezentacija

Razumljivo je da uobičajeni, najčešće dvodimenzionalni, oblici prezentacije povijesne građe ne zadovoljavaju interese današnje publike. U svijetu TV-a, kompjutera i ostalih tehničkih izuma to su naprosto zastarjeli pojmovi. Zato se pri razradi scenarija te povezivanja povijesnih sadržaja s konkretnim provedbenim principima u postavljanju izložbe u Kući povijesti maksimalno uvažavala spoznaja o perceptivnoj osjetljivosti publike. Izložba obiluje brojnim tehničkim napravama poput kompjutera, kina, TV-a, dijaopozitiva i tome slično. Prema vlastitim interesima stalno vas se potiče da nešto radite i tako sudjelujete u aktivnom pretraživanju podataka i osmišljavanju njihova značenja. Možete, recimo, izvlačiti ladice postavljene u kontekstu neke cjeline te ih koristiti kao mali trezor informacija vezanih uz određeni pojam, možete prelistavati različite dokumente, dizati slušalice putem kojih vam se direktno u glavu "slijeva" neki važan politički govor ili naprosto muzika određenog razdoblja, dodirivati ekrane kompjutera koji onda otvaranjem svojih menija proširuju čitav niz drugih informacija. Valja spomenuti i to da se istorodna skupina materijala gotovo svaki put drukčije prezentira. Na primjer, plakati su jednom postavljeni poput grafika i slika, dakle uokvireni i obješeni na zid.

Drugi ih put nalazimo kaširane na oglasnoj ploči ili pravokutnom stubu. Treći su put postavljeni u okviru nekog ambijenta. Četvrti put se vrte na pokretnom okruglom stupu, a peti put se prikazuju putem dijaoprotekcija.

Sve te "napravage" čine izložbu otvorenom, ali ne bezobličnom, a brojnost nuzejskih predmeta i njihovih nadomjestaka nije neorga-

"Socijalizam pobjeđuje" - dio izložbe koja se odnosi na DDR, ideologija i propaganda

nizirana, nego besprijeckorno dizajnirana, s istančanim smislom za uvažavanje prethodnoga i nagovještaj budućega tematskog segmenta. U tom smislu projektirane su i neke ambijentalne cjeline, od kojih posebno valja istaknuti njih nekoliko. Recimo, situacija koja predočava zračni most u vrijeme blokade Berlina, 1948., kada su zapadne sile pomogle amputiranom gradu dovoženjem životnih potrepština. Zatim sjednice njemačkog parlamenta s originalnim klupama s kojih se putem filmskih isječaka mogu pratiti sjednice od 1950. do 1960. godine. Vrlo je zanimljiv i primjer originalnoga maloga kina u kojem se puštaju dijelovi slavni poslijeratnih filmova iz federalne republike i DDR-a. Impresivan je, također, i službeni automobil Konrada Adenauera, "Mercedes" koji je istodobno bio statusni simbol i ugodno prijevozno sredstvo kojim je kancelar putovao. Ekonomsko čudo i potrošačka groznica predočeni su jednim visokim izlogom dizajniranim 50-ih godina, u kojem se nalaze odjevni i kućanski predmeti poput tranzistora, radija, džuboksa i tome slično. Uza svaki predmet nalazi se i ondašnja cijena proizvoda. A na vrhu, odnosno na kraju same izložbe dobro pamtim još jednu sliku. To je prizor slijetanja na

Mjesec, koji simbolizira brzi tehnički i znanstveni napredak. popnete li se, dakle, prilično strmom rampom do samog vrha i približite li se komadu stijene s Mjeseca, koji je NASA poklonila Kući povijesti baš za ovu izložbu, vjerojatno ćete shvatiti da ste tek na početku jer otvorena i neistražena prostranstva još lebde u apovijesnim pojmovima.

Simpozij “Kakva je budućnost povijesnih muzeja”, 28. i 29. studenoga 1996.

Nakon već spomenutih uvodnih napomena ravnatelja Kuće povijesti Hermann Schäfera, sudionicima simpozija obratio se predsjednik Zajednice povijesnih muzeja Laurent Gervereau, a zatim su uslijedila prijedpodnevna i poslijepodnevna predavanja objedinjenja oko četiri osnovne teme, sve postavljene u obliku pitanja: “Kakvu povijest mogu pokazati muzeji?”, “Imaju li muzeji pedagošku ulogu?”, “Imaju li muzeji društvenu ulogu?”, “Jesu li muzeji mjesto prikaza vlastitih zbirki ili kazališne institucije?”. David M. Kahn, direktor Povijesnog društva Connecticut (Connecticut Historical Society) u Hartfordu/Connecticu, SAD, održao je predavanje pod naslovom “Povijest društava”, U instituciji kojoj je ranije bio direktor, Brooklynskome muzeju, suočio se s potrebom označavanja i obrađivanja povijesti pojedinih društvenih

Simbolički prikaz članstva u Europskoj ekonomskoj zajednici

Unutrašnjost bombardera: sanduci s dokumentima i predmetima podsjećaju na blokadu Berlina 1948. / 49. i zračni most

skupina koje žive na području Brooklyna - Crnaca, Latinoamerikanaca i drugih. Naglašavajući potrebu za svestranom suradnjom s društvom u kojem se muzej nalazi, izvijestio je i o jednoj od posljednjih izložaba toga muzeja - izložbi o AIDS-u, temi koja se tako prvi put pojavila u jednome povijesnome muzeju u SAD-u. Muzej je za tu izložbu uposlio kustosa koji boluje od AIDS-a te je bio sposoban prenijeti svoja razmišljanja o dubini toga problema na muzejsku izložbu. Naglašavajući potrebu svestrane suradnje s okolinom u kojoj se muzej nalazi, David M. Kahn time je još jednom naglasio glavnu misao svojeg predavanja, a i svojeg djelovanja uopće - živi muzej koji u svim svojim aspektima apsolutno služi okolini u koju je smješten. Loraine Knowles, voditeljica Odjela za regionalnu povijest (Regional History Department) National Museums & Galleries on Merseyside, Liverpool, Velika Britanija, iznijela je pod naslovom “Društvena povijest” probleme pri stvaranju novog Muzeja liverpoolskog života, utemeljenog 1993. godine. Navela i zanimljiv primjer postavljanja novog postava Regimentalnog muzeja u Manchesteru. Kustos muzeja osmislio je izložbu kojom je prikazao povijest te regimente zajedno s poviješću mjesta u kojoj je bila smještena, naglašavajući njezinu ulogu u različitim zbivanjima u gradu. Na taj se je način odstupilo od predvidljivih i očekivanih situacija tj. nije izložena samo dokumentacija o slavnom vojnom putu te postrojbe, već je situirana u prostor i vrijeme izazivajući time najrazličitije reakcije posjetitelja. Upitavši kakvu vrstu povijesti mogu stvoriti muzeji i odgovorivši na to pitanje - društvenu, kada to žele (a uglavnom ne žele), Knowlesova se založila za uvođenje pojma “kustosa društvene povijesti”. Markus Moehring, ravnatelj Mueseuma am Burghof u Lörrachu, Njemačka, u predavanju naslovljenom “Komparativna povijest” iznio je zanimljiv primjer odlične regionalne muzejske suradnje. Objasnjavajući da je Lörrach smješten gotovo na tromedi Njemačke, Francuske i Švicarske, svima je bilo jasno da je to područje ispremiješanih i duboko prožetih kultura i događanja. Stoga su tri muzeja u tom području, u Lörrachu (Njemačka), Mulhouseu (Francuska) i Liestalu (Švicarska) pokrenula zajednički projekt “usporedne povijesti” pod nazivom “Nakon rata”, prateći situaciju u tri grada nakon drugoga svjetskog rata. Sve su tri izložbe bile povezane zajedničkom ulaznicom, plakatom, dvo-

jezičnim katalozima i ostalim aktivnostima vezanim uz izložbe. "Poviješću mira" bavila se Michle Prissire, konzervatorica Memorijala mira (Memorial de la Paix) u Caenu. Postavivši pitanje radi li se o povijesnom ili memorijalnome muzeju, iznijela je osnovne postavke o obradi povijesti u toj instituciji. Rat je počeo već 1919. godine nakon Versailleskog mira pa stoga i memorijalni centar započinje obradom zbivanja već u 1919. godini, podijelivši vrijeme do kraja drugog svjetskog rata na pet kronoloških razdoblja. Jedna od osnovnih misli vodilja pri postavi u Memorijalu bila je sloboda komuniciranja i kretanja posjetitelja. Predavanjem "Čuvajući zanemarene izvore, predmete i dokumente" Cathy Ross, voditeljica Novije londonske povijesti i zbirki (Later London History and Collections) Museum of London, otvorila je drugu temu simpozija o pedagoškoj ulozi muzeja. Muzej u kojem radi prikupljao je tijekom godina zanemarene i prema tadašnjim procjenama nevažne dokumente i predmete koji su se odnosili, na primjer, na sufražetkinje, različite dokumente, predmete koje nije nitko želio - pružajući kasnije priliku različitim istraživačima da se bave tim prije zanemarenim segmentima svakodnevne povijesti društva. Hermann Schäfer, ravnatelj Kuće povijesti u Bonnu, održao je predavanje pod naslovom "Putem svojeg rada, izložaba, događanja te istraživanja posjetitelja nasuprot stručnoj publici i široj otvorenosti". Naglasivši da je samo po sebi jasno da muzeji imaju pedagošku ulogu, pozabavio se arhitekturom zgrade u koju je smještena Kuća povijesti (potpuno otvorena arhitektura koja poziva na ulazanje i kretanje prostorom; arhitekti Hartnut i Ingeborg Rudiger), ističući pri tome da muzej mora posjetitelju pružati jasne ciljeve svojeg postojanja kao i predodžbe o tome da će mu se posjet isplatiti. Kuća povijesti poziva u svojem postavi na dijalog s eksponatima, razmišljajući pri tome o posjetitelju kojem se žuri (iznesen je i podatak da prosječni posjetitelj promatra jedan predmet dvije sekunde). Stoga se pokušavalo postići ritam izmjene mirnijih i agresivnijih područja postava. Sofia Correa, ravnateljica Muzeja nacionalne povijesti u Čileu, govorila je o "Putovima povijesnih istraživanja koja omogućuju, potiču i provode", a Andr Juneau, ravnatelj Uprave za istraživanje i konzerviranje, Muzej civilizacije (Direction de la recherche et de la conservation, Muse de la Civilisation) u Quebecu, govorio je o načinima "Putem proširenja koncepata prilagođenih lokalnom značaju". O muzejima i njihovoj društvenoj ulozi sljedećeg su dana govorili Antoni Nicolau, ravnatelj Muzeja Barcelone, Španjolska, pokušavajući na to odgovoriti predavanjem pod naslovom "Braneći kulturni i jezični identitet", i Orhan Silier, ravnatelj Turske fundacije ekonomske i društvene povijesti iz Istanbula predavanjem "Povijesna svijest, ekonomski razvoji i gradski muzeji: slučaj Istanbulske muzejske projekta". Julie Harrold, ravnateljica Ekomuzeja (Ekomuse) u Saint-Quentin-en Yvelines u Francuskoj, objasnila je pojam "Doprinos muzeja urbanoj koheziji. Muzej je neka vrsta studija za obrazovanje u razvoju grada. Budući da grad izlazi iz okvira prirodnog okoliša, muzej koji se bavi ekološkim problemima sučen je s nizom pitanja koja pokušava objasniti razgovorima, izložbama i radnim grupama. Muzej ne promatra grad (tradicionalnim pristupom) kao objekt umjetnosti. Grad je danas

društvena i politička konstanta, pa muzej analizira sve elemente života u njemu. Rick Beard, ravnatelj Povijesnog centra u Atlanti (Atlanta History Centre), koji je otvoren 1993. godine, održao je predavanje "Drukčije tumačenje regionalne povijesti", dajući posjetitelju mogućnost da sam bira kojim će putem krenuti u razgledanju izložbe, tj. kojim će vratima ući u pojedini segment povijesti grada i ljudi. Stvorene su četiri različite mogućnosti odlaska u prošlost - vrijeme građanskog rata, transportni centar, trgovački grad, indijanske i bijele naseobine. Primijenjen je uobičajen kronološki pristup podijeljen u nekoliko različitih tema. Posljednja skupina simpozijaskih pitanja bila je vjerojatno mnogima najinteresantija, "Jesu li muzeji mjesto prikaza vlastitih zbirki ili kazališne institucije?". Peter Simkins, viši povijesničar iz Imperial War Museuma iz Londona, održao je predavanje "Mogu li muzeji koristiti rekonstrukcije?". Muzej u kojem radi bavi se prikazivanjem rata u svim njegovim aspektima, bez težnje za moraliziranjem. Cilj mu je širenje znanja i razumijevanje ratova 20. stoljeća. Imperial War Museum koristi se rekonstrukcijama pojedinih situacija iz prvoga i drugoga svjetskog rata, u želji da ih današnjem posjetitelju učini što bližim. Rov iz prvoga svjetskog rata s nizom upotrebnih predmeta, lutkama vojnika, dimom, snimljenim razgovorom i zvukom pucnjave ili, pak, sklonište iz drugoga svjetskog rata u kojem s posjetiteljima razgovara pripadnik civilne zaštite odjeven i opremljen autentičnom odjećom, dvije su rekonstrukcije iz Imperial War Museuma. Gospodin Simkins ustvrdio je da se rekonstrukcije mogu koristiti pod pretpostavkom da ne prevladaju i ne postanu središte izložbe. Sylvie Dufresne, ravnateljica Muzeja u Pointe a Callieres u Montrealu, govorila je o tome "Mogu li muzeji stvoriti virtualne realnosti ili interpretacije?". Iznijevši postavku da su povijesni muzeji obično odlagališta muzejskih zbirki, navela je prvi zadatak muzeja - garantiranu trajnost izložaka, i drugi - njihovo očuvanje za sljedeće generacije. Smatrajući da današnji mediji nikad ne mogu pružiti poruku prožetu dubokim osjećajima, te da čitava vidljiva tehnička oprema samo još više odvaja posjetitelja od izložaka, muzej u kojem je zaposlena odlučio se za postavljanje pet holograma - "fantoma" osoba značajnih u povijesti Montreala. Na određenim mjestima unutar postava posjetitelj se suočava s "fantomom" - likom s kojim može komunicirati tako da mu postavlja pitanja, koja su dobrim dijelom unaprijed zadana. Holograme su snimili glumci odjeveni u odjeću iz vremena kada su likovi živjeli. Proširujući na taj način mogućnosti saznanja u muzeju, koja sada više nisu ograničena samo na izložene predmete, stvara se doživljaj proživljenoga. Marie-Helene Joly iz Uprave muzeja u Francuskoj (Direction des Muses de France), Pariz, govorila je o "Muzejima i muzeografiji i značenju kombinacije", a Marie Paule Jungblut, povjesničarka odgovorna za povijesne programe u Muzeju Luksemburga, iznijela je "Poseban slučaj gradskih muzeja, objašnjavajući na primjeru novootvorenog muzeja u Luksemburgu ulogu povijesnih muzeja - skupljanje i izlaganje predmeta značajnih za komunalnu povijest. Novi muzej u Luksemburgu u svojem postavi izlaže samo originale, rekonstrukcija osim šest novonapravljenih maketa razvoja grada nema. Muzej je smješten u

nekoliko međusobno povezanih starih zgrada u osam nivoa, na obronku između gornjeg i donjeg dijela grada. Kako bi se postiglo jedinstvo različitih prostora, zidne su plohe presvučene širokim uzdužnim drvenim oplatom, koje u svojim utorima pružaju mogućnosti za postavljanje nosača predmeta i opisnih legendi. Da bi se predmeti zaštitili od oštećenja, izložci se svakih šest mjeseci do godinu dana mijenjaju.

Na kraju možemo zaključiti da su simpozijem ponovno aktualizirane osnovne promjene povijesnih muzeja diljem svijeta, kao i njihove funkcije i odgovornosti. Razumljivo je da i dalje ima mnogo dilema, pitanja, različitih pristupa, različitih kriterija i različitih ukusa, (na simpoziju je to bilo posebno očito na primjerima "softiciranoga" francuskog i "naturalističkog" engleskog ukusa). Jedno pitanje koje je često postavljao Gervereau o političkim pritiscima te o balansiranju između "servisiranja" i nezavisnosti vlastitih projekcija povijesnih muzeja ipak je u svemu ostalo malo visjeti u zraku.

Primljeno: 18. XII. 1996.

Summary:

The museum of the German history in Bonn

Snježana Pavičić

Marina Bregovac Pisk

The project of the creating museum of the German history (Haus der Geschichte), on the suggestion of Hermuth Kohl in the parliament 1982, was realized and opened to the public in 1994. It was lots of disputing and challenging (especially about the uniting of the East and West Germany), but no matter about those problems, the project became revived. Its exhibition has very clear conception and it is very visual with lots of interesting and attractive situations. That is one of the reason why it is always full of visitors (around 4000 visitors per day).

The permanent exhibition is presented on five stages where there are many different and important aspects. The story begins with the period from 1945 until 1949 named "The burdens of the history and the separation of Germany", with the themes about the liberation, the occupation, the responsibility towards the history, postwar society and the economy. The second theme is "The beginning years of the East and West during the period from 1949 to 1955". The third theme is dedicated to Adenauer inside the federal republic and the inner development of DDR since 1956 to 1963. "Continuity and changes, restlessness and protests" include period from 1963 until 1974. The exhibition ends with the theme "New challenges, the uniting of the Germany and the path to Europe", including the period since 1974 until today.

The house of history, whose director is Hermann Schafer, organized on 28th and 29th of November 1996, symposium with the theme "What is the future of the historian museums?". The main changes inside the historian museums have been actualized, as well as their functions and the responsibilities. The rest of the dilemmas have different approaches and criteria (sophisticated French or naturalistic English approach).

The one question, about political pressure and about the balance between the use and the independence of their own projection of the historian museums, has been left with no answer.

ULOGA MUZEALNOSTI U ZAŠTITI MEMORIJE

Ivo Maroević

Filozofski fakultet

Odsjek za informacijske znanosti

Katedra za muzeologiju

Razvitak muzeološke misli u posljednjih nekoliko desetljeća otvara nam mogućnost pristupiti fenomenu kulturne baštine, njezina očuvanja i interpretacije na sasvim novi način. To se odnosi kako na baštinu očuvanu "in situ" tako i na onu prenesenu u novu okolinu, od čega je muzejska okolina jedna od mogućih.

Slijedeći filozofski, semiološki i informacijski pristup muzeologiji, pojavio se pojam "muzealnost", koji je obuhvatio najveći dio nematerijalnih kvaliteta predmeta ili cjelina kulturne baštine ili u užem smislu muzejskih predmeta. Muzealnost je osobina predmeta da u jednoj realnosti bude dokumentom neke druge realnosti, da u sadašnjosti bude dokumentom prošlosti, da u muzeju bude dokumentom realnog svijeta, da u prostoru bude dokumentom nekoga drugoga prostornog odnosa. Tako predmet iz jednog prostora i određenog vremena može biti dokumentom različitih društava ako im je bio svjedokom. Predmet fiksiran u prostoru može biti dokumentom vremena nastanka ili protoka vremena i onoga društvenog statusa koji je imao. Predmet društveno istrošen i odbačen može biti dokumentom vremena i prostora u kome je nađen ili bilo kojeg trenutka vremena u kojem je živio, dok ostaje tek samo krhotinom društvene zbilje u kojoj je bio od važnosti. Muzealnost je nematerijalna vrijednost ili značenje predmeta koja nam daje poticaj za njegovu muzealizaciju (Maroević, 1993.:96-7). Muzealizacija je proces otvaranja mogućnosti predmetima da žive unutar muzeološkoga konteksta.

Koncept muzealnosti dopušta nam prepoznati i identificirati dvije temeljne vrste informacija: znanstvene (selektivne) i one kulturne (strukturne). Kulturna informacija nije povezana sa znanstvenom na taj način da je možemo odmah ili vrlo precizno očitati iz materijalne strukture predmeta. Ona je promjenjiva. Pojavljuje se i iščezava ovisno o vrijednosnom sustavu po kojem je strukturirana (etički, estetski, politički i sl.). Ona je temelj onoga što ćemo zvati memorijom. Memorija, koja je sadržana u pojmu kulturne baštine je sustav asocijacija u određenom kontekstu, pri čemu kontekst (fizički i društveni) vrlo često određuje domet i raspon konotacija. Dovoljno je sjetiti se "kazališta pamćenja" u vrijeme manirizma (E. Hooper-Greenhill, 1989.:65) da nam ne bude teško povezati koncept kulturne informacije s fenomenom memorije.

Prema tome, muzejski predmet (muzealija) je "zbroy značenja", a muzeologija se bavi istraživanjem, otkrivanjem i iščitavanjem muzealnosti (ili značenja) koja je skrivena u predmetima ili pak s njima povezana. Ljudsko biće (kustos, sabiratelj, istraživač, amater i dr.) otkriva i daje svojstvo muzealnosti materijalnim predmetima.